

LXIII. Munkaerőpiaci Alap Fejezeti indokolás

I. A célok meghatározása, felsorolása

A Munkaerőpiaci Alap (MPA) működésével összefüggő rendelkezéseket a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (Ft.), valamint a szakképzési hozzájárulásról és a képzés fejlesztésének támogatásáról szóló 2003. évi LXXXVI. törvény (Szht.) tartalmazza.

Az MPA-val a foglalkoztatáspolitikáért, valamint a szakképzésért és felnőttképzésért felelős miniszter (jelenleg a nemzetgazdasági miniszter) rendelkezik, amely jogát a foglalkoztatási alaprész tekintetében a Munkaerőpiaci Alap Irányító Testületével (MAT), a képzési alaprészt illetően az oktatásért felelős miniszterrel (jelenleg nemzeti erőforrás miniszter) megosztva gyakorolja.

Az MPA célja a foglalkoztatáshoz, a munkanélküliséghez, a képzési rendszer fejlesztéséhez kapcsolódó pénzeszközök összevonásával, egységes kezelésével

- az álláskereső támogatásának biztosítása,
- a munkaerő alkalmazkodásának, az álláskereső munkához jutásának támogatása,
- a felszámolás alatt álló gazdálkodó szervezetek munkavállalói szociális biztonságának elősegítése,
- a képzési rendszer fejlesztésének támogatása,
- hozzájárulás a korengedményes nyugdíjak kifizetésének részbeni finanszírozásához,
- az egyes alaprészekből finanszírozott ellátások és támogatások működtetésével kapcsolatos kiadások fedezetének biztosítása,
- hozzájárulás az Európai Foglalkoztatási Szolgálat működési és fejlesztési kiadásainak finanszírozásához.

Az MPA kiadásai egyrészt alaprészek kiadásaként, másrészt alaprészen kívüli kiadásként jelennek meg.

Az alaprészek a következők:

- szolidaritási alaprész: az álláskeresői támogatások, az ezek megállapításával, valamint a munkahelykereséssel kapcsolatos költségtérítések, a juttatásokkal összefüggő postaköltségek, továbbá a válság miatt létszámleépítéssel érintett munkavállalók foglalkoztatásának – az álláskeresői támogatás folyósítása helyett történő – elősegítése kiadásait fedezi,
- foglalkoztatási alaprész: meghatározóan a foglalkoztatást elősegítő támogatások, a nem az állami foglalkoztatási szerv által nyújtott munkaerőpiaci szolgáltatások támogatásának a finanszírozását biztosítja,
- képzési alaprész: a szakképzés költségeihez való hozzájárulást biztosít az iskolai és az iskolarendszeren kívüli gyakorlati képzés tekintetében, valamint forrásul szolgál a gyakorlati képzés fejlesztésének, valamint a felnőttképzés támogatásának,

- bérgarancia alaprész: a felszámolás alatt álló gazdálkodó szervezetek munkavállalói részére, a szervezet bevételeiből kiegyenlíthetetlen munkabérek kifizetéséhez szükséges forrást biztosítja.

Az alaprészek kiadásait az éves költségvetési törvény önálló előirányzatokként tartalmazza.

Az MPA költségvetésében az alaprészek előirányzatain felül további – azokhoz nem kapcsolódó – előirányzatokon is teljesíthetők kiadások:

- közfoglalkoztatás támogatása,
- európai uniós operatív programok előfinanszírozása (TÁMOP 1.1. és 1.2. intézkedések előfinanszírozása),
- európai uniós társfinanszírozás (Foglalkoztathatóság, Alkalmazkodóképesség prioritások társfinanszírozása),
- járulékkedvezmény megtérítése,
- Nyugdíjbiztosítási Alapnak pénzeszköz átadás,
- tranzakciós díjak finanszírozása,
- az Európai Globalizációs Alkalmazkodási Alap elő- és társfinanszírozása.

Az Alap bevételei az alábbi jogcímeneken keletkeznek:

- egészségbiztosítási- és munkaerőpiaci járulék MPA-t megillető hányada,
- szakképzési hozzájárulás,
- európai uniós források bevonásával megvalósuló programok elszámolásából származó bevételek,
- központi költségvetési támogatás,
- visszatérítendő támogatások törlesztése,
- EGAA-tól befolyó bevétel,
- egyéb bevétel.

A Munkaerőpiaci Alap 2011. évi tervezett bevételeinek és kiadásainak egyenlege nullszaldós.

II. A célok megvalósításához rendelkezésre álló erőforrások 2011-ben

Millió forintban

Megnevezés	Kiadás	Bevétel
Munkaerőpiaci Alap		
Bevételek		
Egészségbiztosítási- és munkaerőpiaci járulék MPA-t megillető hányada		187 700,0
Szakképzési hozzájárulás		49 000,0
Költségvetési támogatás		64 000,0
TÁMOP intézkedések bevétele		30 588,1
Területi egyéb bevétel		800,0
Központi egyéb bevétel		2 600,0
Szakképzési és felnőttképzési egyéb bevétel		1 000,0
Bérgarancia támogatás törlesztése		1 000,0
Európai Globalizációs Alkalmazkodási Alapból befolyó bevétel		550,0
Kiadások		
Aktív támogatások		
Foglalkoztatási és képzési támogatások	40 519,8	
Foglalkoztathatóság EU-s társfinanszírozása	3 970,7	
Közfoglalkoztatás kiadásai	64 000,0	
TÁMOP 1.1. Munkaerőpiaci szolgáltatások és támogatások	30 925,2	
TÁMOP 1.2. Foglalkoztatást ösztönző normatív támogatások	5 500,0	
Járuékkezdvezmény megtérítés	5 800,0	
Szakképzési és felnőttképzési célú kifizetések	33 091,1	
Passzív kiadások		
Álláskeresési támogatások	134 800,0	
Nyugdíjbiztosítási Alapnak átadás	681,3	
Bérgarancia kifizetések	7 000,0	
Tranzakciós díj	100,0	
Európai Globalizációs Alkalmazkodási Alap elő- és társfinanszírozása	850,0	
Egyenlegértartási és kockázatkezelési keret	10 000,0	
Összesen	337 238,1	337 238,1

III. A célok elérésének módja

- **Aktív támogatások**

A Munkaerőpiaci Alapból aktív támogatások megvalósítására több mint 150 milliárd forint áll rendelkezésre 2011. évben.

Ebből finanszírozhatók a foglalkoztatási és képzési támogatások, járulékkedvezmény megtérítések, a közfoglalkoztatás kiadásai, valamint az európai uniós források bevonásával megvalósuló programok elő- és társfinanszírozása.

A **foglalkoztatási és képzési támogatásokra** rendelkezésre álló forrás (foglalkoztatási alaprész) decentralizált, valamint központi keretre oszlik meg.

A *decentralizált keret* a foglalkoztatási törvényben meghatározott különféle aktív eszközök működtetésének finanszírozására szolgál. A tervévben havonta átlagosan 45-50 ezer fő képzése, illetve támogatott foglalkoztatása valósul meg, ami kb. 1 százalékponttal járul hozzá a munkanélküliségi ráta csökkenéséhez.

A *központi keretből* munkahelyteremtésre és munkahelymegőrzésre, központi foglalkoztatási programokra, közalapítványok foglalkoztatási célú feladatainak finanszírozására, stb. kerül sor.

A Kormányprogramban megfogalmazott egyik legfontosabb cél olyan gazdaságpolitika bevezetése, amely elősegíti, hogy az elkövetkező egy évtizeden belül egymillió új munkahely jöjjön létre. Ennek érdekében a Munkaerőpiaci Alapból munkahelyteremtés támogatására a korábbiaknál több forrás biztosításával számolunk.

A közfoglalkoztatás eddigi rendszerét az új **Nemzeti Közfoglalkoztatási Program** váltja fel, melynek keretében a közfoglalkoztatás közmunka révén valósul meg. A közmunkák révén széles tömegek megmozgatása lehetséges olyan célok érdekében, ami által új érték keletkezik. A közfoglalkoztatás formái a következők lesznek: a települési önkormányzatok közfeladat-ellátását segítő támogatásként az önkormányzati időszakos közmunka, a közérdekű célok programszerű támogatását jelentő önkormányzati teljes munkaidős közmunka, a kis- és közepes vállalkozások közmunka támogatása és az országos közmunka programok. A Nemzeti Közfoglalkoztatási Program keretében a tervek szerint havonta átlagosan több mint 90 ezer ember foglalkoztatásának támogatására lesz lehetőség.

A **járulékkedvezmény megtérítés** a pályakezdő fiatalok START-kártyával történő foglalkoztatása után járó kedvezményt tartalmazza. A START-kártyával 2011. év folyamán várhatóan havonta, átlagosan 30-35 ezer fő foglalkoztatása valósul meg.

- **Passzív kiadások**

A Munkaerőpiaci Alap kiadásai közül a legjelentősebb tétel az álláskeresői támogatások jogcímen keletkezik, amely az álláskeresői járadékot, az álláskeresői segélyt, valamint az ellátások megállapításával kapcsolatos útiköltség-térítést, az ellátásokkal összefüggő közvetlen költségeket foglalja magába.

Álláskeresési járadékban, a tervévben havonta átlagosan 133 ezer fő részesül. Az átlagos havi álláskeresési járadék összege a tervek szerint 52 ezer Ft/fő/hó lesz. A társadalombiztosítási kiadásoknál 27%-os kulccsal számoltunk.

Álláskeresési segélyben 2011-ben havonta 60 ezer fő részesül, segélyük összege várhatóan 30,3 ezer Ft/fő/hó lesz.

A korábban megállapított korengedményes nyugdíjak folyósítása kapcsán – a korengedményes nyugdíjak fedezetére befizetett összegek és a folyó kiadások különbözeteként – adódó folyó hiány megtérítése tekintetében 2011. évben is ad át pénzeszközt a Munkaerőpiaci Alap.

- **Szakképzési és felnőttképzési célú kifizetések**

A szakképzés Kormányprogramban megfogalmazott célja a gazdaság szakmai igényeinek kielégítése, különösen a tervezett egymillió új munkahelyhez szükséges megfelelő szakképzettséggel rendelkező munkaerő biztosítása, továbbá a képzés és a gazdaság kapcsolatának fokozott erősítése.

A szakképzési és felnőttképzési célú kifizetések (képzési alaprész) előirányzatából a hozzájárulásra kötelezetteknel folyó gyakorlati képzés támogatására, valamint jogszabályban meghatározott szakképzési célú feladatok megvalósítására kerül sor. Az alaprész régiók számára decentralizált keretéből – pályázat útján – gyakorlati képzést szolgáló tárgyi eszköz-fejlesztések támogatása történik. A központi keret egyrészt iskolarendszeren kívüli felnőttképzési célokra, másrészt szakképzési célokra kerül felhasználásra.

- **Bérgarancia kifizetések**

A bérgarancia alaprészből a felszámolás alatt álló gazdálkodó szervezetek dolgozóikkal szemben fennálló, munkabér- és végkielégítés tartozásának kiegyenlítésére szolgáló támogatások a Bérgarancia Alapról szóló 1994. évi LXVI. törvény alapján nyújthatók.

- **EGAA elő- és társfinanszírozása**

Az Európai Globalizációs Alkalmazkodási Alapból (EGAA) olyan esetekben lehet pénzügyi támogatást kérelmezni, amikor a világkereskedelemben bekövetkezett fő strukturális változások komoly gazdasági zavarokhoz vezetnek, és ennek következtében nagymértékű létszámleépítés történik. A Munkaerőpiaci Alap a General Electric Hungary Kft. gazdasági válság következtében tervezett nagymértékű létszámleépítésére tekintettel az EGAA-ból származó támogatást elő- és társfinanszírozza. Ennek biztosítására 2011-ben 850 millió forint előirányzatot terveztünk.

- **Egyenlegértartási és kockázatkezelési keret**

A Munkaerőpiaci Alap egyenlegértartási kötelezettségének teljesítése érdekében 10 000 millió forint összegű egyenlegértartási és kockázatkezelési keret került elkülönítésre, amelynek felhasználására az Alap várható éves egyenlegének mértékétől függően kerülhet sor.

Az uniós források felhasználásának szerepe

Az MPA az európai uniós források fogadásához – a TÁMOP keretében megvalósuló, a foglalkoztathatóság és az alkalmazkodóképesség javítására szolgáló prioritásokra tekintettel – társfinanszírozással biztosít forrást. A társfinanszírozásra szolgáló 2011. évi előirányzatok tervezése – figyelembe véve a 2007-2009. években átadott, illetve 2010. évben átadásra kerülő társfinanszírozási pénzeszközöket is – a tényleges kötelezettségvállalás alapján, pénzforgalmi szemléletben történt.

A Foglalkoztathatóság prioritás EU-s társfinanszírozására az Alap 2011. évben 3 970,7 millió forintot ad át. Az Alkalmazkodóképesség javítására szolgáló prioritás foglalkoztatással, illetve képzéssel kapcsolatos intézkedéseinek EU-s társfinanszírozására az MPA 2011. évi költségvetésében nem szükséges forrást biztosítani.

Az uniós források hatékony felhasználásának fontos feltétele, hogy a hazai és az uniós forrásokból működtetett programokat és támogatásokat összehangoltan tervezzük és használjuk fel. Az aktív munkaerőpiaci politikák esetében az összehangolást az MPA kereteihez illeszkedve lehetett megteremteni.

Az ún. „egycsatornás finanszírozási” rendszerben lebonyolításra kerülő projektek kedvezményezettje (projektgazdája) az MPA kezelője. A konstrukció pénzügyi forrásai a Munkaerőpiaci Alap költségvetésében önálló soron jelennek meg. Ezek nem érintik az MPA által társfinanszírozásra átadandó források összegét.

A konstrukció esetében az MPA előfinanszírozóként működik, és a kifizetésekhez szükséges forráshoz az intézmények az MPA jelenlegi pénzellátási rendszerén keresztül jutnak hozzá.

A Munkaerőpiaci Alapból előfinanszírozással megvalósuló TÁMOP programok kiadásaira 2011-ben az 1.1. Munkaerőpiaci szolgáltatások és támogatások intézkedés esetében 30 925,2 millió forintot terveztünk. A programokban várhatóan mintegy 45 ezer fő vesz részt átlagosan.

Az 1.2. Foglalkoztatást ösztönző normatív támogatások intézkedés esetében a START+, illetve a START-Extra kártyával rendelkező személyek foglalkoztatásának támogatására 5 500 millió forint előirányzat került megállapításra. A START+ és a START-Extra kártyával 2011. évben várhatóan havonta átlagosan 25-30 ezer fő foglalkoztatására nyílik lehetőség.